

Kısa Raporlar

Sosyal İzolasyonun Getirdikleri

Prof. Dr. Lütfiye EROĞLU

Epidemiyolojik ve deneysel çalışmalar stres ve stres ile başa çıkma yöntemlerinin canlıda fizyolojik ve patolojik bir dizi olayı değiştirdiğini işaret etmektedir. Sosyal yaşam koşulları da, sırasında bir stres etkeni olarak algılanabilmektedir. Sosyal yaşam koşullarının getirdikleri/götürdükleri deneysel olarak fare, sıçan, köpek, maymun gibi hayvanların ana ya da akranlarından ayrılmaları ile incelenmektedir.

Deney hayvanı erişkin döneminden sonra akranlarından ayrılmakta ve tek tek izole kafeslerde tutulmaktadır. İzolasyon zamanına ve süresine göre hayvanlarda bazı değişiklikler oluşmaktadır. İki aylıkken (erişkin) izole olan sıçanlarda saldırganlık belirtileri görülmekte⁽¹⁾, daha sonra akranları ile karşı karşıya kaldıklarında sosyal etkileşimleri ve diğerlerine ilgileri azalmaktadır⁽²⁾. Erişkin dönemlerde 7-9 gün izole edilen farelerde sosyal davranış bozuklukları gelişmektedir⁽³⁾.

Akranlarından ayrılan hamsterlerde de kilo artışı, çevreye ve karşı cinse ilgi kaybı görülmektedir. Bu olumsuz etkiler erkek hamsterlerde dişilere göre daha şiddetli biçimde ortaya çıkmaktadır⁽⁴⁾.

Sosyal izolasyonun çok çalışıldığı hayvan türlerinden biri de maymunlardır. Akranlarından ayrılan maymunlarda bir çeşit ruhsal depresyon gelişmektedir⁽²⁾.

Diğer yandan sosyal olarak izole edilmiş farelerde immün yanıtın azaldığı, tümör büyüme hızının ve mortalitenin arttığı da saptanmıştır^(5,6).

KAYNAKLAR

1. Psychopharmacology 83 : 1, 1984
2. Neuromethods 10 : 379, 1988
3. Pharmacol Biochem Behav 34 : 293, 1989
4. Pharmacol Ther 45 : 425, 1990
5. Brain Behav Immun 3 : 234, 1989
6. Arch Virol 109; 1, 1989

Dr. Josef Mengele'nin Ölümünün Adli Araştırması

Dr. Bülent SAVRAN*

Yakın zamanda Sao Paulo'da toplanan bir uluslararası adli bilim adamları grubunun tartıştığı sonuçlar saygın bir Amerikan adli patoloji dergisinde yayımlandı. 5 yıl önce Haziran 1985'de Brezilya'da yüzme kazası sonucu ölen bir adamın kimliği tayin edildi. Wolfgang Gerhard ismiyle gömülmüş olduğu halde, bu kişinin Dr. Josef Mengele olduğuna inanılıyordu. II. Dünya savaşının en büyük suçlusu, Auschwitz'in "ölüm meleği" olan Dr. Josef Mengele'nin kişisel olarak binlerce ölümden sorumlu olduğu bilinmektedir.

J. Mengele için yapılan araştırmanın hikayesi heyecan verici olduğu kadar ilginç ve çelişkilidir de. Mengele'nin 1945'e kadarki savaşın en acımasız şöhreti olduğu bilindiği halde, savaş sonrası Nazi kaçakları arasında en fazla aranan şahıs olmamıştır. Savaş sonrası galiplerin dikkati önce Nazi partisinin askeri ve sivil yönetici ve liderleri üzerine yönelmiş ve ancak 1946'nın sonlarında 25 Eylül 1946'da hekimler de suçlanmaya başlanmıştır.

Suçlanan 23 hekim arasında asıl sorumlu tutulan sanık Ulusal Sağlık Servisi'nin yöneticisi ve Adolf Hitler'in gözdesi Karl Brandt idi. Sağlık Servisi lider ve yöneticilerine karşı yürütülen soruşturma, asıl olarak savaş öncesi ve savaş sırasında ötenazi programları ile Silahlı Kuvvetler yararına deneysel olarak yapılan ölüm ve sakatlama programları üzerine odaklanmıştır. Diğer sanıklar arasında toplama kampları ve Nazi Partisi SS (Schulzstaffel)'lerin yönetiminden sorumlu birkaç hekim vardı. En göze batanların arasında SS'lerin hekim yöneticilerinden Heinrich Himmler ve şaşırtıcı gibi görünse de savaş sırasında Alman Kızılhaçının yöneticisi vardı. Brandt ve Gebhart, suçlarından ölüm cezası alan 7 hekim arasındaydılar.

Sağlık Servisi sanıkları genel olarak iki tip savunma yaptılar. İlki sadece daha üst otoritelerin emirleri altında hareket ettikleri, ikincisi ise savunma gücüne yardımcı olmak için planlanmış bilimsel

* Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı.